

Lausunto lukiokoulutuksen laatustrategian luonnoksesta

255/00.04.00/2022

Kunnanhallitus 26.09.2022 § 187

Valmistelija: vs. kunnansihteeri

Opetus- ja kulttuuriministeriö pyytää 30.9.2022 mennessä kunnan lausuntoa lukiokoulutuksen laatustrategian luonnoksesta.

Tausta

Pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelman tavoitteiden toteuttamiseksi opetus- ja kulttuuriministeriö käynnisti 20.4.2021 lukiokoulutuksen laatu- ja saavutettavuusohjelman, jota toteutetaan vuosien 2021–2022 aikana. Ohjelman tavoitteena on parantaa lukiokoulutuksen laatua ja saavutettavuutta systemaattisesti ja pitkäjänteisesti, edistää ja tukea hyvinvointia sekä osaamistason nostamista. Laatu- ja saavutettavuusohjelman tavoitteena on myös vahvistaa koulutuksen tasa-arvoa, yhdenvertaisuutta ja edistää oppimiserojen kaventumista, tukea ja edistää oppivelvollisuuden laajentamisen toimeenpanoa sekä jatkuvan oppimisen uudistuksen valmistelua.

Lukiokoulutuksen laatu- ja saavutettavuusohjelma sisältää viisi toimenpidekokonaisuutta. Nämä ovat:

- lukiokoulutuksen saavutettavuuden ja yhdenvertaisuuden parantaminen,
- laatuajattelun vahvistaminen lukiokoulutuksen toimintakulttuurissa ja opetussuunnitelmien toimeenpanossa,
- ohjauksen laadun kansallinen kehittäminen yhtenäisillä toimintatavoilla sekä opiskelijoiden yhteisöllisyyden ja hyvinvoinnin tukeminen,
- digitaalisten ratkaisujen edellytysten parantaminen oppimisen ja opiskelun tukena sekä
- laadunhallinnan ja -kehittämisen perustan laajentaminen laatimalla lukiokoulutuksen laatustrategia ja sitä toteuttavat toimenpide-esitykset.

Laatu- ja saavutettavuusohjelmaan sisältyen on valmisteltu laajassa sidosryhmätyössä nyt lausuttavana oleva laatustrategialuonnos.

Tavoitteet

Lukion laatustrategian tavoitteena on luoda yhdensuuntaiset periaatteet ja suuntaviivat lukiokoulutuksen eri toimijoiden laadunhallinnalle ja sen johtamiselle. Laatustrategian avulla tuetaan valtakunnallisesti lukiokoulutuksen järjestäjien systemaattista ja jatkuvaa laadun kehittämistä. Se pohjautuu lukioyhteisön osallistamiseen, eri toimijoiden väliseen luottamukseen sekä toiminnan läpinäkyvyyteen, ja sitä arvioidaan kehittävän arvioinnin periaatteiden mukaisesti. Lukiokoulutuksen

laatutekijät ovat laadukas oppiminen, hyvinvointi ja osallisuus, kehittyvä toimintakulttuuri sekä saavutettava lukiokoulutus.

Päätösesitys

Kunnanjohtaja:

Sonkajärven kunta antaa seuraavan lausunnon lukiokoulutuksen laatustrategian luonnoksesta:

Lukiokoulutuksen laatustrategian tavoitteena on luoda yhdensuuntaiset periaatteet ja suuntaviivat lukiokoulutuksen eri toimijoiden laadunhallinnalle ja sen johtamiselle. On tärkeää huomata, että ohjaus on periaatteiden ja suuntaviivojen tasolla. Lukiolain (714/2018) 56 §:n mukaan koulutuksen järjestäjä vastaa järjestämänsä koulutuksen laadusta ja laadunhallinnan jatkuvasta kehittämisestä. Ohjeistuksella tai suosituksella ei voida poiketa laintasoisesta normista. Asiakirjan luonteen avaaminen Johdanto-kappaleessa voisi tukea oikeuslähdeoppiin perehtymätöntä lukijaa laatustrategia-asiakirjan luonteen hahmottamisessa.

Laatustrategian mukaan sen keskiössä ovat opiskelijan oppimisen ja osaamisen vahvistaminen ja lukioyhteisön hyvinvointi. Laatustrategia rakentuu neljän laatutekijän varaan: laadukas oppiminen, hyvinvointi ja osallisuus, kehittyvä toimintakulttuuri ja lukiokoulutuksen saavutettavuus. Laadun kehittämisen ja tiedolla johtamisen tulee palvella näiden laatutekijöiden saavuttamista eli itse opetustyötä. Tiedolla johtaminen ja siihen liittyvät prosessikuvaukset, tunnusluvut, tilastoaineistot, itsearviointityökalut, lomakkeet ja mittarit eivät saa käännyä itsetarkoituksiksi. Tästä lähtökohdasta tarkastellen on hyvä, että kunnat saavat itse määritellä lukionsa toiminnalleen sekä merkityksellisimmät tavoitteet että mittarointi- ja raportointitavat. Lisäksi tulee huomata, että lukioiden tavoitteiden asetanta ja seuranta kytkeytyy laajemmin kunnan kuntastrategian alaiseen toimintaan.

Saatavuudella tarkoitetaan koulutuksen tarjolla olemista.

Saavutettavuudella puolestaan tarkoitetaan sitä, että opiskelija tosiasiallisesti pääsee hyötymään koulutuksesta. Opetuksen siirtyminen verkkoympäristöihin voi lisätä koulutuksen saatavuutta irrottamalla sen ajasta ja paikasta. Toisaalta opetuksen siirtyminen verkkoympäristöihin ei kaikilta osin lisää opetuksen saavutettavuutta. Kuten laatustrategiassa tuodaan esille, sähköiset oppimisympäristöt soveltuvat hyvin vain osalle opiskelijoista. Sähköisessä verkkoympäristössä tapahtuva etäopetus ja -oppiminen on siis saavutettavaa vain osalle opiskelijoista. Etäopetuksen vaikutuksista laatustrategiassa mainitaan muun muassa vaikeudet opetuksen seuraamisessa, oppimistehtävien tekemisessä ja kokeisiin valmistautumisessa. Etäosallistumisen kerrotaan myös voivan aiheuttaa yksinäisyyden tunteita ja sosiaalista ahdistusta. Syrjäytymisen ehkäisemiseksi ja sosiaalisen vuorovaikutuksen takaamiseksi on tärkeää huolehtia lähiopetuksen paikallisesta saatavuudesta. Paikallislukiot tekevät tätä tärkeää työtä. Lukioikäisiltä ei tule vielä vaatia täyttä itseohjautuvuutta ja selviämistä koulupäivistä ilman turvallisen aikuisen lähitukea. Kuten laatustrategiassa todetaan, opiskelijalla on oikeus turvalliseen fyysiseen, psyykkiseen ja sosiaaliseen oppimis- ja opiskeluympäristöön. Turvallisuutta tässä yhteydessä ei tule ajatella vain negatiivisten tekijöiden puutteena vaan myös positiivisten tekijöiden turvaamisena.

Päätös

Kunnanhallitus:

Kunnanhallitus yksimielisesti hyväksyi päätösesityksen.
